

Corina CAUȘAN

dr. econ., conf. univ., USPEE „Constantin Stere”

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5021-6473>

Email: kausankorina@gmail.com

Larisa SPINEI

dr. hab. șt. med., prof.univ., USMF „Nicolae Testemițanu”

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-5370-9801>

Email: larisa.spinei@usmf.md

Svetlana GOROBIEVSCHI

dr. hab. econ., prof. univ., UTM

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4600-881X>

Email: gsvetic@gmail.com

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI ȘI IMPACTUL EI ASUPRA SPERANȚEI DE VIAȚĂ

The health status of the population and its impact on life expectancy

Introducere. Starea sănătății populației este un indice integrat al dezvoltării sociale a țării, o reflectare a bunăstării social-economice și morale a poporului, a condițiilor de trai și consumului de servicii medicale. Stările morbide sînt determinate de factori complecși, care acționează într-un sistem sinergetic, de la influența generală asupra organismului, pînă la maladii concrete. Reieșind din aceste considerente, autorii au inclus în studiu evaluarea atât a indicatorilor principali ai sănătății populației, care au un impact direct, cât și cei indirecți, precum sunt: suma îndemnizațiilor acordate pentru copii, poluarea mediului înconjurător, alimentația incorectă, deprinderile dăunătoare, planificarea familială ai activităților familiale, atitudinea față de propria sănătate etc.

Scopul lucrării constă în determinarea stării de sănătate și impactul acesteia asupra speranței de viață, ca indicator al sănătății publice. În articol autorii urmăresc legăturile dintre categoriile economice: speranța medie de viață la naștere, sănătoasă și medie. Pentru a defini aceste categorii, autorii au analizat influența static-medială la nivel național și internațional, ce le-au permis să sensibilizeze concluzii pertinente. Durata medie a speranței de viață la naștere este la fel important, fiind recunoscut de Organizația Mondială a Sănătății, care caracterizează starea sănătății a populației de la naștere din diferite țări. La acest capitol la nivel mondial se înregistrează contraste profunde, reflectând decalajul socio-economic dintre statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. *Subiectul de studiu este* prezentat prin cercetarea stării sănătății publice în Republica Moldova, ca țară în curs de dezvoltare. În perioada anilor 2019–2021 Republica Moldova a suferit de consecințele pandemiei Covid-19, care a stagnat creșterea economică. În perioada 2022–2023 Republica Moldova a fost expusă consecințelor războiului din Ucraina, care a provocat migrația a mai mult de 150 mii de locuitori din țara vecină, care au fost cazați, tutelați și îngrijiți. Consecințele războiului au avut un caracter mai mult negativ pentru țară, decât pozitiv. Din aceste considerente țările UE au venit cu inițiativa de a susține țara cu diverse ajutoare. Ajutoarele economice și tehnico-tehnologice acordate Republicii Moldova de Uniunea Europeană în perioada pandemică și etapa preaderării au contribuit la menținerea realizării proiectelor socio-economice de dezvoltare și obținerea unor mici progrese în domeniile socio-economice și culturale, dezvoltarea politicilor publice în domeniul IT, care au fost implementate pe parcursul ultimului deceniu și au generat rezultate benefice: a crescut nivelul și calitatea vieții, a sporit accesul populației la serviciile medicale, s-a ameliorat starea de sănătate și, ca rezultat, a avut loc reziliența parțială a indicatorilor macroeconomici. Dar e regretabil faptul că indicatorii sănătății publice au diminuat, precum sunt speranța de viață la naștere și durata medie de viață. **Materiale și metode.** Analiza de conținut a bibliografiei științifice, în special a articolelor din publicațiile de specialitate. Actualmente starea de sănătate actuală a populației este relevantă cu speranță de viață, diversificarea ei pentru a lua decizii în contextul factorilor care influențează. Autorii s-au încadrat în studierea conceptului de stare de sănătate și sănătății publice în R. Moldova, utilizând metodele de documentare, selecție și sinteză bibliografică a informației veritabile din surse internaționale: Raportul „Quality of Life Index by Country Raport Numbeo (2022)”, Raportul „Institute for Health Metrics and Evaluation Population Health Building/Hans Rosling Center, SUA, Raportul „WHO Health Emergencies Programme. Pentru o interpretare clară și reprezentativă a informației au fost utilizate diverse metode de cercetare: gruparea, analiza, sinteza și metoda comparativă.

Rezultate: Relevanța și variabilitatea rezultatelor obținute au permis autorilor să formuleze fundamentele esențiale teoretice și practice în domeniul sănătății publice și să argumenteze varianta unui mecanism mai eficient în acest domeniu. Speranța medie de viață este o categorie complexă, direct proporțională de investiții, care caracterizează modul de viață a populației, calitatea serviciilor medicale, calitatea mediului ambiant, habitatul, ș.a. factori. Au fost analizate legăturile socio-economice a speranței de viață,

legaturile, interdependențele orientate spre obținerea speranței longevive. **Concluzii.** O corelare corect gestionată precum prelevările din PIB în sănătatea publică aduc un efect înalt în profilaxia sănătății, culturii de alimentație, menținerea vieții sănătoase, condițiile de trai, ca rezultat, exprimă longevitatea vieții, concomitent, obținem influența stării de sănătate asupra speranței de viață a populației. Importanța problemei cercetate, constă în faptul, că autorii comunicării au determinat lanțul dependențelor dintre categoriile medicale și economice, starea de sănătate, speranță de viață, capacitatea de muncă și PIB-ul țării.